

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В 2005-2010 РР.

**Чут Н.В., учитель історії ХЗОШ №
59**

ПЛАН

1. Розкол серед «помаранчевих» політичних сил.
2. Зростання популярності опозиційних сил. Вибори до Верховної Ради 2006, 2007 рр.
3. Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ). Економічна криза 2008-2009 рр.
4. Президентські вибори 2010 р.

В. ЮЩЕНКО

- ▣ Народився в невеликому селі Хоружівка Сумської області у родині викладачів. Вищу освіту отримав у Фінансово-економічному інституті Тернополя. Після служби в армії (в Вірменській РСР) почав працювати економістом у відділенні Держбанку, а в 1977 році вступив в КПРС.
- ▣ У 1987 році Віктор Андрійович Ющенко зайняв посаду керівника планово-економічного управління Агропромбанку.
- ▣ Через два роки зайняв в Агропромбанку (пізніше – банк «Україна») посаду голови правління.
- ▣ У 1993 році Ющенко за ініціативою В. Гетьмана зайняв посаду голови НБУ. За час його перебування на посаді пройшла грошова реформа - введення гривні, з допомогою валютних інтервенцій курс гривні підтримувався високим.
- ▣ У 1999 році Віктор Андрійович залишив посаду глави НБУ, ставши прем'єр-міністром України. У квітні 2001 року був відправлений у відставку.
- ▣ У 2004 році після переголосування і «Помаранчевої революції» переміг на виборах президента. Пост зайняв в січні 2005. Зовнішня політика в біографії Ющенка орієнтована на ЄС, США. За час його правління в парламенті неодноразово виникали кризові ситуації. Відносини з Росією загострилися.

ПЕРЕВИБОРЧА ПРОГРАМА В. ЮЩЕНКА

«ДЕСЯТЬ КРОКІВ НАЗУСТРІЧ ЛЮДЯМ»

- ▣ 1. СТВОРИТИ П'ЯТЬ МІЛЬЙОНІВ НОВИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ.
- ▣ 2. ЗАБЕЗПЕЧИТИ ПРІОРИТЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОГРАМ.
- ▣ 3. ЗБІЛЬШИТИ БЮДЖЕТ – ЗМЕНШЕННЯМ ПОДАТКІВ.
- ▣ 4. ЗМУСИТИ ВЛАДУ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ, ПОВЕСТИ РІШУЧУ БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ.
- ▣ 5. СТВОРИТИ БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ДЛЯ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ.
- ▣ 6. ЗАХИСТИТИ ЦІННІСТЬ СІМ'Ї, ПОВАГУ ДО БАТЬКІВ І ПРАВА ДІТЕЙ.
- ▣ 7. СПРИЯТИ ДУХОВНОСТІ, ЗМІЦНЕННЮ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ.
- ▣ 8. СПРИЯТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА.
- ▣ 9. ПІДВИЩИТИ БОЄЗДАТНІСТЬ АРМІЇ, ПОВАГУ ДО ЛЮДЕЙ У ПОГОНАХ.
- ▣ 10. ПРОВОДИТИ ЗОВНІШНЮ ПОЛІТИКУ В ІНТЕРЕСАХ НАРОДУ УКРАЇНИ.

Програма уряду Юлії Тимошенко "Назустріч людям" і складалась з розділів: Віра, Справедливість, Життя, Гармонія, Безпека і Світ

Програму уряду підтримала більшість депутатів Верховної Ради України, за неї голосували й опозиційні депутати. Проте втілити в життя гасла й обіцянки виявилось непросто.

Уряд поставив перед собою кілька ключових завдань:

- наповнити державний бюджет за рахунок ліквідації пільг в оподаткуванні, вільних економічних зон і всіляких тіньових схем отримання доходів; припинення контрабанди, маніпуляцій із поверненням податку на додану вартість (ПДВ);
- підвищити доходи громадян за рахунок збільшення заробітної плати, розширення соціальних виплат тощо;
- провести реприватизацію незаконно приватизованої власності.
- Відбувалися значні кадрові зміни, що призвели до заміни понад 13 тис. посадовців різних рівнів.
- Було заарештовано окремих осіб, яких звинувачували в корупції та інших злочинах. Резонансними стали самогубства міністра транспорту і зв'язку Г. Кірпи, экс-міністра внутрішніх справ Ю. Кравченка.
- Планувалося започаткувати адміністративну реформу.

ТЕРМІНИ

- ▣ **Реприватизація** – процес, зворотний приватизації, що полягає в повторній приватизації після повернення в державну власність раніше приватизованого об'єкта.
- ▣ **Нафтотрейдер** – особа або компанія, що займається оптовою торгівлею нафтою.

- ▣ Реалізація курсу Президента та уряду викликала розбіжності в самій команді й опір тих сил, інтереси яких зачіпали перетворення.
- ▣ Починаючи з весни 2005 р. стрімко зросли ціни на м'ясо. Поштовхом стали програма уряду, спрямована на боротьбу з контрабандою («Контрабанді – стоп!»), та зростання попиту в результаті збільшення доходів громадян.
- ▣ Подорожчали нафтопродукти через стрімке зростання світових цін на нафту й змову російських нафтотрейдерів, які монопольно володіли українським ринком.
- ▣ Згодом збільшилися ціни на цукор («цукрові королі» прагнули отримати надприбутки).

Наслідком цього стало стрімке наростання інфляції.

Для подолання цих негараздів уряд пішов на адміністративне втручання, тим самим заперечуючи проголошені принципи вільного ринку.

Іноземних інвесторів відштовхнуло від України питання реприватизації.

- 4 жовтня 2005 р. пройшла найбільша та єдина акція з програми реприватизації – аукціон із перепродажу комбінату «Криворіжсталь», який виграла індійська компанія «Міттал Стіл».
- Аукціон тривав 50 хвилин, його перебіг транслювали в прямому телевізійному ефірі. Вартість комбінату «Криворіжсталь» перевершила всі очікування та в 6 разів перевищила ціну, сплачену попереднім власником. У результаті продажу комбінату «Криворіжсталь» державний бюджет отримав 24,2 млрд грн, що на 6,6 млрд грн (38 %) перевищило надходження від приватизації власності за всі попередні 14 років.

- Загалом погіршилися економічні показники. Своє невдоволення політикою уряду почали висловлювати середні та дрібні підприємці, які найбільше підтримували «помаранчеву революцію».
- Спалахували конфлікти в урядовій команді, 80 % якої не були однодумцями Ю. Тимошенко. Особливо загострилося протистояння між керівником РНБО України П. Порошенком та Ю. Тимошенко.
- Конфлікт вибухнув 5 вересня 2005 р., коли перший держсекретар В. Ющенко О. Зінченко звинуватив П. Порошенка, помічника президента О. Третякова й лідера фракції «Наша Україна» М. Мартиненка в корупції.
- Через три дні Президент відправив у відставку Ю. Тимошенко, П. Порошенка та О. Третякова.
- Таким чином, у команді Президента відбувся розкол. Спроба примирити сили була невдалою, і на парламентські вибори колишні «помаранчеві» сили пішли різними командами.

ЗРОСТАННЯ ПОПУЛЯРНОСТІ ОПОЗИЦІЙНИХ СИЛ

- Після перших місяців розгубленості у країні розпочалася консолідація «антипомаранчевих» сил. Вони активно заявляли про себе, використовуючи помилки «помаранчевої» влади.
- Перший масовий виступ опозиції відбувся у травні 2005 р., коли на вулиці Києва вийшло 10 тис. осіб. Опозиція використала арешти І. Різака (голова Закарпатської облдержадміністрації), Б. Колеснікова (голова Донецької облради) та Є. Кушнарєва (голова Харківської облради). Проте найбільший «подарунок» опозиції зробив сам В. Ющенко, який в обмін на підтримку в парламенті кандидатури Ю. Єханурова на посаду Прем'єр-міністра фактично відмовився від звинувачень у причетності до фальсифікації виборів 2004 р.
- Це призвело до того, що Партія регіонів, навколо якої об'єднувалися опозиційні сили, стрімко почала набирати популярність, підбираючи у свої ряди всіх невдоволених «помаранчевою» владою.
- Ситуація, що в цей час склалася в країні, позначилася на передвиборчій кампанії.
- Ще одним провалом «помаранчевої» влади стали переговори з Росією щодо постачання природного газу. Ціна на нього зросла майже вдвічі, а схема поставок через посередницьку структуру «РосУкрЕнерго» була заплутаною та непрозорою.

ВИБОРИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 2006, 2007 РР.

- ▣ У парламентських виборах 2006 р. взяли участь 45 партій і блоків. Проте 3%-й бар'єр подолали лише п'ять:
 - ▣ Партія регіонів (32,14 %),
 - ▣ БЮТ (22,29 %),
 - ▣ «Наша Україна» (менше 14 %),
 - ▣ СПУ (5,6 %),
 - ▣ КПУ (3,6 %).
- ▣ Вибори 2006 р. вперше відбулися за пропорційною системою. Проте головну роль у виборах відіграли не партійні програми, а авторитет лідерів. Парламентська кампанія фактично стала продовженням президентських виборів 2004 р., а перемогу Партії регіонів розглядали як реванш за попередню поразку. Проте набраної кількості голосів регіоналам було недостатньо для формування самостійної парламентської більшості. До того ж «помаранчеві» сили разом мали більше голосів.
- ▣ Така ситуація зумовила тривалий переговорний процес і жорстку боротьбу навколо формування парламентської більшості.
- ▣ 6 липня 2006 р. Головою Верховної Ради України було обрано О. Мороза. Це стало свідченням домовленості про створення Антикризової коаліції між Партією регіонів, КПУ і СПУ.
- ▣ Так, у результаті переходу СПУ до стану «антипомаранчевих» сил «помаранчеві» зазнали поразки. До того ж набули чинності поправки до Конституції України, які значно звужували обсяг повноважень Президента України.

- У таких умовах В. Ющенко зробив спробу врятувати становище шляхом підписання політичними силами **Універсалу національної єдності**. Проте цей документ не набрав юридичної сили. Лідер фракції БЮТ Ю. Тимошенко не підписала документ і наполягала на розпуску парламенту та призначенні нових виборів.
- В. Ющенко не наважився на розпуск парламенту й подав до Верховної Ради України кандидатуру В. Януковича на посаду Прем'єр-міністра.
- Передбачалося створення широкої коаліції між Партією регіонів та «Нашою Україною», проте спільної роботи не вийшло: міністри – члени «Нашої України» були по черзі звільнені.
- Почалася боротьба за повноваження Президента, які не були остаточно розмежовані в результаті змін до Конституції (2004 р.). Крім того, частина депутатів «Нашої України» та БЮТ перейшла до Антикризової коаліції, яка оголосила себе Коаліцією національної єдності.
- Виникла загроза створення в парламенті конституційної більшості (300 депутатів) під керівництвом Партії регіонів. Це б нівелювало волевиявлення виборців, більшість яких голосувала за «помаранчеві» партії. Крім того, така більшість могла в будь-який момент змінити конституційні засади України.
- У такій ситуації Президент України В. Ющенко 2 квітня 2007 р. видав Указ «Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України і призначення дострокових виборів на 27 травня 2007 р.».
- Більшість депутатів Верховної Ради (Коаліція національної єдності) не визнала Указ Президента України, вважаючи його неконституційним.
- Їх підтримали Прем'єр-міністр В. Янукович та члени Кабінету Міністрів України, які також відмовилися визнавати цей указ і закликали своїх прихильників до протесту.

2 серпня 2007 р. в Україні почалася передвиборча кампанія, у якій узяли участь 20 партій і блоків.

Результати виборів до Верховної Ради України на позачергових виборах 2007 р.

3%-й бар'єр подолали п'ять партій і блоків:

- Партія регіонів (34,37 %),
- БЮТ (30,71 %),
- блок «Наша Україна – Народна Самооборона» (14,15 %),
- КПУ (5,39 %),
- Блок Литвина (3,96 %).

СПУ набрала 2,86 % і до парламенту не потрапила.

У новому складі Верховної Ради України БЮТ і блок «Наша Україна – Народна Самооборона» утворили парламентську більшість у складі 227 депутатів.

Головою Верховної Ради України було обрано А. Яценюка, а Прем'єр-міністром України – Ю. Тимошенко.

ГАЗОВІ ВІЙНИ

- ▣ На 2007-2010 роки припав важкий етап фінансової кризи та газових війн з Росією, яка вдало підтримувала конфлікт між президентом і прем'єром.
- ▣ На початку січня 2009 року «Газпром» повністю припинив постачання газу до України, яку звинуватив у крадіжках газу.
- ▣ 18 січня 2009 року Юлія Тимошенко і прем'єр РФ Володимир Путін підписали нову газову угоду, яка була вкрай не вигідна Україні.

ПРЕЗИДЕНТСТВО В. ЮЩЕНКА

- ▣ тривало з 2005 по 2010 рік і було достатньо суперечливим. З одного боку, на хвилі позитивного іміджу у світі та прозахідної орієнтації Ющенко, країна отримувала іноземні інвестиції і показувала хороші показники економічного зростання. ВВП України нарешті перегнало показники 1990 року. Економіку визнали ринковою, і у 2008 році Україна стала членом Світової організації торгівлі. Щоправда, все щастя тривало до початку світової фінансової кризи 2008 року, що обвалила ВВП України більш ніж на третину. У зовнішній політиці, країна декларувала курс на євроатлантичну інтеграцію, що мало значні перспективи.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ «МЕМОРИАЛ
ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ» В КИЄВІ, СТВОРЕНИЙ У 2008
—2010 РР.**

**Реставрований палац гетьмана К. Розумовського в заповіднику
«Гетьманська столиця» в Батурині (Чернігівська обл.)**

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ 2010 РОКУ

- На кінець завершення президентського терміну Віктор Ющенко повністю втратив підтримку виборців. Цим вміло скористалася «Партія регіонів» та її лідер Віктор Янукович.
- На президентських виборах 17 січня 2010 року він завдає реваншу і перемагає свого головного конкурента Юлію Тимошенко у другому турі виборів.

ВИСНОВКИ

- Помаранчева революція створила передумови для реформування України. Проте вона не стала чинником демократичного розвитку.
- Чвари і боротьба за владу серед лідерів «помаранчевих» сил на тлі економічної кризи 2008-2009 рр. призвели до реваншу «антипомаранчевих» сил.
- У 2010 р. на президентських виборах переміг В. Янукович. Він змінив зовнішньополітичний курс і внутрішню політику країни.